

**LIETUVOS RESPUBLIKOS LABDAROS IR PARAMOS ĮSTATYMO NR. I-172
11 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos Nr. I-172 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Projektas) yra siekiama nustatyti pareigą Valstybinei mokesčių inspekcijai viešinti informaciją apie visų paramos teikėjų suteiktą paramą paramos gavėjams, nurodant paramos teikėjus, paramos gavėjus, paramos dalyką ir jo vertę, ir tokiu būdu didinti skaidrumą bei mažinti korupcijos pasireiškimo galimybes paramos teikimo srityje. Projektu siekiama viešinti informacija apima visus paramos teikėjus ir paramos gavėjus, kurie turi juridinio asmens statusą.

Projektas parengtas atsižvelgiant į tai, jog korupcijos pasireiškimo tikimybė didėja, kai nėra viešinami paramos teikėjų ir paramos gavėjų duomenys ir tokiu būdu negalima viešai matyti ir nustatyti tiesioginių ir netiesioginių ryšių, siejančių paramos teikėjus ir gavėjus. Pažymėtina, kad Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis, 2018 m. Lietuvoje buvo 11 252 paramos gavėjai, kuriems buvo suteikta parama už daugiau nei 157 mln. Eur., o 2020 m. – 10 561 paramos gavėjas, kuriam buvo suteikta parama už daugiau nei 180 mln. Eur.

Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba 2021 m. atliko analitinę apžvalgą dėl korupcijos rizikų farmacijos ir paramos teikimo srityse (toliau – STT analitinė apžvalga) ir nustatė, kad „surinkti duomenys leidžia daryti prielaidą dėl galimų farmacijos įmonių užslėptų kyšių mokėjimų asociacijoms ir joms priklausantiems medikams individualiai teikiant paramą (perleistas vertes).“ STT analitinėje apžvalgoje buvo atskleista, kad visos 20 Lietuvoje veikiančios farmacijos įmonės, kurių atstovaujamų ar motininių įmonių gaminamiems vaistams kompensuoti 2020 m. skirta daugiausia Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų, teikė tiesioginę paramą Lietuvoje registruotoms viešosioms įstaigoms, asociacijoms, labdaros ir paramos fondams. 2015–2020 m. šios įmonės iš viso suteikė 19 903 430 Eur paramos, iš kurios 13 344 436 Eur (67 proc.) buvo suteikta pinigais.

Taigi, atsižvelgiant į korupcijos pasireiškimo rizikas farmacijos ir paramos teikimo srityje, bei siekiant skaidrumo visose paramos teikimo srityse, paramos teikėjų suteiktos paramos viešinimas, nurodant paramos gavėją, dalyką ir jo vertę, padėtų lengviau nustatyti tiesioginius ir netiesioginius ryšius, siejančių paramos teikėjus ir gavėjus, didintų skaidrumą ir mažintų korupcijos pasireiškimo riziką.

Pažymėtina, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo (toliau – LPI) 11 straipsniu, paramos teikėjai ir gavėjai tvarko paramos apskaitą ir Valstybinei mokesčių inspekcijai privalo teikti mėnesio ir metines ataskaitas apie suteiktą ir gautą paramą. Atsižvelgiant į tai, kad Valstybinė mokesčių inspekcija jau dabar disponuoja informacija apie paramos teikėjus, paramos gavėjus, paramos dalyką ir jo vertę, todėl priėmus Projektą atlikti papildomų informacijos rinkimo veiksmų Valstybinei mokesčių inspekcijai nereikės. Be to, panaši pareiga Valstybinei mokesčių inspekcijai savo interneto svetainėje viešinti informaciją apie paramos gavėjus, kurie gauna paramą iš gyventojų, skiriančių pajamų mokesčio dalį iki 1,2 proc., yra nustatyta ir LPI 11 straipsnio 7 dalyje, o Lietuvos Respublikos loterijų įstatymo 19 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad loterijų organizatoriai apie suteiktą paramą ir paramos gavėjai apie gautą paramą privalo paskelbti savo interneto svetainėse. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, šiuo Projektu nustačius Valstybinei mokesčių inspekcijai pareigą savo interneto svetainėje skelbti informaciją apie paramos teikėjų skiriama paramą konkreitiems paramos gavėjams, jų dalyką ir vertę, būtų didinamas skaidrumas ir mažinama korupcijos pasireiškimo rizika, valstybei nepatiriant papildomų finansinių sąnaudų, susijusių su informacijos rinkimu ir sisteminimu.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Įstatymo projekto rengėjai – Lietuvos Respublikos Seimo nariai.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai.

Šiuo metu LPĮ nėra nuostatos, kuri reglamentuotų projekte aptartus teisinius santykius.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Projektu siūloma papildyti LPĮ 11 straipsnį nauja 8 dalimi, nustatant, kad „Valstybinė mokesčių inspekcija Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir terminais savo interneto svetainėje skelbia informaciją apie LPĮ 5 straipsnio 2 dalyje nurodytų paramos teikėjų suteiktą paramą, išskyrus fizinių asmenų suteiktą paramą, LPĮ 7 straipsnio 1 dalyje nurodytiems paramos gavėjams, nurodant suteiktos paramos dalyką ir jo vertę. Lietuvos Respublikos Vyriausybė nustato paramos teikėjų ir paramos gavėjų, nurodytų šioje dalyje, sąrašą, kurių duomenys dėl dalyvavimo nacionalinio saugumo užtikrinimo, užsienio politikos įgyvendinimo, vystomojo bendradarbiavimo ar humanitarinės pagalbos teikimo veikloje yra neskelbiami.“

Priėmus įstatymo Projektą yra tikimasi, jog padidės skaidrumas bei sumažės korupcijos pasireiškimo rizika paramos teikimo srityje.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Priimtas įstatymo projektas neigiamų pasekmių neturės.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Priimtas įstatymo projektas turės teigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijos prevencijai. Priėmus įstatymo projektą didės skaidrumas bei sumažės korupcijos pasireiškimo rizika paramos teikimo srityje.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Įstatymų įgyvendinimas verslo sąlygoms ir jo plėtrai neatsilieps.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Vyriausybė ar jos įgaliota institucija turės priimti informacijos viešinimo tvarką pagal kurią numatys kokia tvarka ir terminais savo interneto svetainėje skelbs nurodytus duomenis.

Taip pat Lietuvos Respublikos Vyriausybė turės nustatyti paramos teikėjų ir paramos gavėjų, nurodytų LPĮ 11 straipsnio 8 dalyje, sąrašą, kurių duomenys dėl dalyvavimo nacionalinio saugumo užtikrinimo, užsienio politikos įgyvendinimo, vystomojo bendradarbiavimo ar humanitarinės pagalbos teikimo veikloje bus neskelbiami.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Projektas parengtas laikantis nustatytų reikalavimų.

11. Ar Įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymo projekte reglamentuojami klausimai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją ir ES teisės nuostatas.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų parengti, šių aktų metmenys.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki 2022 m. birželio 30 d. turės priimti įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Įstatymo projekto įgyvendinimui papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Nėra.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Reikšminiai įstatymo projekto žodžiai „parama“, „paramos teikėjas“, „paramos gavėjas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Teikia

Seimo nariai

Mykolas Majauskas

Vytautas Gapšys

Antanas Čepionis

Liudas Jonaitis

Valius Ažuolas

Vytautas Mitalas